

DECEMBER 2003 MILJØ DESIGN TEKNIK NR 04

LYS

WEBER-LYSPRIS TIL GUNVER HANSEN

LYSETS DAG

DANSKER NOMINERET TIL EN TEKNISK OSCAR

Forsidefoto:

Vridsløselille Andelsboligforenings kontorhus i Albertslund.
Neonudsmykning 1989.
Design: Gunver Hansen.
Foto: Elektroluma.

Bagsidefoto:

Lysets Dag 2003.
Foto: Hans Ole Madsen.

»LYS« er et dansk tidsskrift, der behandler inden- og udenlandske lystemaer.

15. årgang nr. 4
December 2003

Udgiver

Lysteknisk Selskab og DELTA
Dansk Elektronik, Lys og Akustik

Redaktion

Jørgen Klausen (ansvh.)
Dorte Gram (red. sekr.)
Kenneth Munck
Maiken Lindberg
Poul Erik Pedersen
Vibeke Clausen
Gunver Hansen

Grafisk idé og layout

KPTO A/S

Teknisk Produktion

Glumsø Bogtrykkeri

Pris

D. Kr. 60,00 pr. nr.
D. Kr. 175,00 p. a.
inkl. fors. + moms
leveret i Danmark

Lys udkommer 4 gange p.a.

Forfatterne alene er ansvarlige for artiklernes indhold, der ikke nødvendigvis udtrykker udgiverens anskuelse.

© Eftertryk af artikler og illustrationer må kun ske efter aftale med redaktionen.

ISSN: 0904-7824

LYS

Lysteknisk Selskab
Engholmvej 19
Postboks 28
3660 Stenløse
Tlf. +45 47 17 18 00
Fax +45 47 17 08 32
E-mail: information@lysteknisk.dk
Hjemmeside: www.lysteknisk.dk

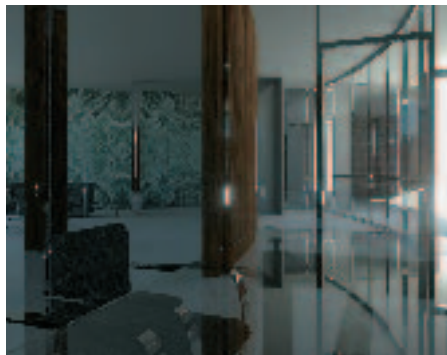

5 Lysets Dag blev en succes

Med 700 deltagere oversteg Lysets Dag 2003 alle forventninger. Eventen bestod af en international konference på Kunstakademiets arkitektskole og en mini-belysningsudstilling på Base Camp, hvor 18 udstillere viste deres nyeste produkter inden for armaturer, lysstyring og lyskilder.

8 IDEO: Industrien eksperimenterer for lidt

På 30 år har den verdensomspændende designtegnestue IDEO udviklet over 3000 produkter, deriblandt den første bærbare computer og den første mus til Microsoft og Apple. IDEO er kendt for sin kreative designproces, hvor designerne mødes til "body-storming" i stedet for "brain-storming". Under en body-storming, er det som ordet siger, hele kroppen, der tages i brug.

12 Digitalt Lys

Computeranimationerne og lyset i Harry Potter, Terminator 3 og Hulk havde ikke været nær så livagtige uden danskeren Henrik Wann Jensens teknik til simulering af menneskehed og andre halvgennemsigtige materialer.

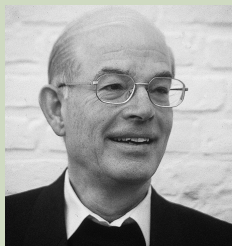
I september blev han nomineret til en teknisk Oscar for rendering-systemet "Sub-surface Scattering Rendering System" (SCAT).

32 Årets Weber-prisuddeling

Den 5. november modtog en af landets førende lysarkitekter, Gunver Hansen, Lysteknisk Selskabs Weber-lyspris på 30.000 kr. Prisen blev overrakt på Københavns Hovedbanegård, hvor bl.a. de flotte glaslamper i ankomst-/afgangshallen er designet af prismodtageren.

- 4 Leder
- 5 Lysets Dag blev en succes
- 8 Industrien eksperimenterer for lidt
- 12 Digitalt lys
- 16 Dynamisk arkitektur
- 18 Inspirerende kontraster
- 20 Farvet lys med dioder
- 22 Gode historier fortalt på en ny måde
- 26 Meningsfulde skift i lyset
- 28 Velbesøgt udstilling på Base Camp
- 32 Årets Weber-lyspris til Gunver Hansen
- 34 Lysets førstedame
- 39 100 år med entertaineren Georg Weber
- 42 Føljeton: Belysning for ældre (1)
- 44 LysStrejf
- 46 Generationskifte hos Lampas
- 50 Frederiksberg nye bymidte – etape 1
- 52 UngtLys
- 54 Lighting Detectives Forum 2003
- 56 Set på Lysets Dag 2003
- 60 Kalender
- 61 Summaries
- 62 I Næste nummer

Kiss til Lysevent

Jørgen Klausen er ansvarsh. redaktør.

Lysets Dag på årets sidste septemberdag blev en stor succes. Med godt 700 deltagere oversteg arrangementet de dristigste forventninger, som Lysteknisk Selskab og de øvrige arrangører havde næret på forhånd. Specielt glædeligt var det med de mange fremmødte arkitekter og studerende.

Et vellykket, bredspektret konferenceprogram i international klasse og en fin minilys-udstilling gjorde sit til at sikre succesen. Bedømmelsen af arrangementet var da også i top med de tre hovedindlæg i front.

Wolf D. Prix fra den verdenskendte tegnestue Coop Himmelb(l)au imponerede med eksempler på dynamisk arkitektur fra en række fantastiske byggerier, som vi normalt ikke ser på vore breddegrader. Heather Martin leverede spændende nytænkning fra et af verdens førende designfirmaer IDEO, der inden for de sidste 30 år har udviklet 3000 nye produkter bl.a. den første bærbare computer og de første computermus til Apple og Microsoft. Som et af en række eksempler på firmaets kreativitet og innovative formåen viste hun en såkaldt "Kiss communicator" – en lille bærbar enhed forsynet med lysdioder. Via en sender og en modtager kan man fx transmittere sine ånde og sine følelser til sin kæreste på den anden side af jordkloden. Modtageren kan se, hvordan den lyser i takt med, at åndedrættet pulserer. Ja, fagre nye verden, hvad kan vi ikke forvente. I øvrigt opfordrede Heather Martin industrien til at eksperimentere langt mere end tilfældet er i dag. Og måske mest overrumplende var Henrik Wann Jensens indlæg, hvor han beskæftigede sig med lys på en helt anden måde, end vi normalt er vant til. Bl.a. viste han, hvordan med ved hjælp en ny metode kan gengive lyset i halvgennemsigtige materialer i 3D-animationer og billeder. Denne teknik gør det muligt at gengive hud, mælk og marmor fuldkommen realistisk; teknikken er bl.a. brugt af Hollywood i filmene Harry Potter 2 og Ringens Herrer – De to tårne. Man spørger sig selv, hvor vi ender, når man hører om Henrik Wann Jensens kommende udviklingsprojekter inden for området. Her vil der yderligere ske en raffinering af metoderne, således at vi i flere sammenhænge ikke længere behøver "virkelige" mennesker til en række elementer i filmoptagelserne (bl.a. stunts) og måske i en fjernere fremtid slet ikke overhovedet?

Givet er det, at Lysets Dag kommer igen. Det bliver i september 2005, hvor der lægges op til at skabe et spændende og anderledes program. Lys bringer i dette nummer en omfattende reportage fra Lysets Dag.

Og så er 2003 året, hvor selskabets karismatiske stamfader og første formand professor, dr. techn. Georg Weber ville være fyldt 100 år. Weber døde alt for tidligt kun 55 år gammel, men nåede at sætte afgørende fingeraftryk på alt, hvad han kom i berøring med. Weber var uomtvistelig sin tids førende lystekniker og lysforsker med et medfødt opfindertalent – både når det gjaldt mere alvorlige tekniske sager og dem af mere underholdende art. 100-års dagen blev markeret i forbindelse med overrækkelsen af dette års lyspris. Læs mere på side 32.

Redaktionen vil så tæt mod årets slutning ønske vore læsere og annoncører en glædelig jul og et godt nytår med tak for et spændende 2003.

Jørgen Klausen

Lysets Dag blev en succes

Ny event i den danske belysningsverden gentages i 2005

AF DORTE GRAM

Den 30. september mødte 700 arkitekter, designere, ingeniører og belysningsfolk op på Holmen i København for at deltage i en helt nyt event i den danske belysningsverden - Lysets Dag 2003. Af de 700 deltagere var ca. 300 studerende fra landets arkitekt- og designskoler.

Med et ambitiøst konferenceprogram med hotte navne som f.eks. Coop Himmelb(l)au og IDEO var der satset stort fra arrangørernes side, som udover Lysteknisk Selskab også omfattede Danske Arkitekters Landsforbund, Dansk Design Center og Belysningslaboratoriet på Kunstakademiets Arkitektskole. På programmet var der i alt otte indlæg, som omhandlede alt fra lysteknik, over teater til arkitektur og design. Ved at behandle lys så bredt og ved at invitere indlægholdere fra andre brancher end lige netop belysningsbranchen, ønskede arrangørerne at tilføre belysningsverdenen og dens udøvere ny inspiration.

Tre topscorere

Der var noget for en hver smag, og knap 90% af de deltagere, som har besvaret evalueringsskemaet, fandt, at konferencen var god eller meget god. De indlæg, som fik den største ros, var de to VIP-indlæg med Wolf D. Prix fra Coop Himmelb(l)au i Wien og Heather Martin fra designtegnestuen IDEO i London samt Henrik Wann Jensens indlæg om 3D visualisering af lys. Alle tre hørte til den kategori af indlæg, som ikke omhandlede lys i gængs forstand, men som alligevel kan inspirere belys-

ningsfolk til at lave nye og kreative løsninger. Såvel IDEO's som Coop Himmelb(l)au's arbejder er et bevis på, at alt er muligt. Heather Martin viste bl.a. et "Kiss Communicator" produkt, hvor man via radiosignaler og ånde kan sende et lysende kys til sin kæreste på den anden side af jorden (se s. 8) og Wolf D. Prix viste en arkitektur, som gør op med centralperspektivet og tyngdekraften. (se s. 16). Henrik Wann Jensen fortalte, hvordan man ved hjælp af en ny metode kan gengive lyset i halvgennemtsigtige materialer i 3D-animationer og billeder. Teknikken, der gør det muligt at gengive hud og mælk superrealistisk har givet ham en oscar-nominering i den tekniske kategori. (se s. 12).

Lys og biorytmer

Markus Reisinger (Philips) talte om lys, stemninger og årstider og kom bl.a. ind på temaet biologisk lys. Det vil sige kunstig belysning, som følger den for mennesket biologiske døgnrytme med mest lys

Meldals Smedje på Kunstakademiets Arkitektskole var fyldt til bristepunktet på Lysets Dag 2003. Omkring 700 arkitekter, ingeniører og lysfolk deltog i konferencen.

Foto: Hans Ole Madsen.

1. Peter Dehoff.

2. Jørn Duus.

3. Martin Tulinius t.h.
og
Lars Egegaard
Sørensen t.v.

4. Markus Reisinger.

5. Heather Martin.

6. Andreas
Stolzenberg.

7. Henrik Wann
Jensen.

8. Wolf D. Prix.

midt på dagen og mindst lys i skumringen. Temaet blev behandlet i dybden senere på dagen i Peter Dehoffs (Zumtobel Staff) indlæg om naturlige skift i lyset. Han kom bl.a. ind på den nyeste forskning om emnet, som viser, at lyset også har en "ikke-synsmæssig" påvirkning af døgnrytme og homonbalance gennem det menneskelige øje. (se s. 26). Der var også lysdioder på dagsordenen. Andreas Stolzenberg fortalte, at Osram regner med at lysudbyttet for de hvide dioder fremover vil blive fordoblet hvert andet år. (se s. 20).

Begavet underholdning

Teaterleder Martin Tulinius og lysdesigner Lars Egegaard Sørensen, som bl.a. laver eksperimenterende teater på Kaleidoskop og i Kanonhallen viste klip fra flere af deres fælles forestillinger. Et af deres kendetegn er brugen af lys, som fortæller om personernes følelser i stedet for om, hvilken tid det er på dagen. (se s. 22).

Der kom rigtig gang i lattermusklerne, i de tre kvarter, hvor Jørn Duus var på. Han startede med at love publikum, at han vil nå at fornærme alle inden han var færdig; og det gjorde han.

- Miljøfreaks og ingeniører køber alene lys efter, hvor effektiv lyskilden er og er ligeglade med, hvordan lampen ser ud, mens arkitekter og designere omvendt ser stort på, hvor meget energi lampen bruger, hvis bare den ser godt ud, konkluderede han.

Sideløbende med konferencen på arkitektskolen var der en belysningsudstilling med 18 udstillere på Base Camp. Læs mere om den på side 28. ■

Lysets Dag afholdes igen i september 2005.

